Konvenzjoni tal-Gnus Maghquda dwar

id-Drittijiet ta’ Persuni b’Dizabilita’

Preambolu

L-Istati Msiehba ghal din il-Konvenzjoni

(a) *Ifakkru* l-principji tal-Karta tal-Gnus Maghquda li taghraf id-dinjita’ u l-valur intrinsiku u d-drittijiet ugwali u inaljenabbli ta’ kull membru tal-familja umana bhala s-sisien tal-liberta’, il-gustizzja u l-paci fid-dinja,

(b) *Jaghrfu* li l-Gnus Maghquda, fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet Umani u l-Ftehim Internazzjoni dwar id-Drittijiet Umani, ipprokklamat u qablet li kulhadd hu intitolat ghad-drittijiet u l-libertajiet li hemm fihom, minghajr ebda diskriminazzjoni ta’ kull xorta,

(c) *Jirriaffermaw* l-universalita’, l-indivizibilita’, l-interdipendenza u l-mod kif dawn jirrelataw ma’ xulxin, tad-drittijiet umani kollha u l-libertajiet fundamentali u l-bzonn li kull persuna b’dizabilita’ tkun iggarantita t-tgawdija shiha taghhom minghajr diskriminazzjoni,

(d) *Ifakkru* l-Ftehim Internazzjonai dwar id-Drittijiet Ekonomici, Socjali u Kulturali, il-Ftehim Internazzjonali dwar id-Drittijiet ~ivili u Politici, il-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta’ Kull Forma ta’ Diskriminazzjoni Razzjali, il-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta’ Kull Forma ta’ Diskriminazzjoni kontra n-Nisa, il-Konvenzjoni kontra t-Tortura, Trattament jew Kastig Krudili, Inuman u Degradanti , il-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal, u l-Konvenzjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Haddiema Immigranti Kollha u l-Membri tal-Familji Taghhom,

(d) *Jaghrfu* li d-dizabilita’ hi kuncett li dejjem qed jevolvi u li d-dizabilita’ tirrizulta mir-relazzjonijiet bejn il-persuni b’nuqqasijiet differenti u l-ostakli ta’ attitudnijiet u (?) ambjentali li jtellfu milli huma jippartecipaw b’mod shih fis-socjeta’ fuq bazi ugwali bhall-ohrajn,

(f) *Jaghrfu* l-importanza tal-principji u l-linji gwida dwar il-*policy* li hemm fil-Programm Dinji ta’ Azzjoni dwar il-Persuni b’Dizabilita’ u r-Regoli Standard ghal Opportunitajiet Indaqs ghal Persuni b’Dizabilita’ li jinfluwenzaw il-promozzjoni, il-formulazzjoni u l-evalwazzjoni ta’ *policies*, pjanijiet, programmi u azzjonijiet fil-livelli nazzjonali, regjonali u internazzjonali biex ikabbru l-opportunitajiet indaqs ghal persuni b’dizabilita’,

(g) *Jenfassizzaw* l-importanza li l-oqsma tad-dizabilita’ jkunu *mainstreamed* bhala parti integrali mill-istrategiji relevanti ghal zvilupp sostenibbli,

(h) *Jaghrfu wkoll* li diskriminazzjoni kontra persuna minhabba d-dizabilita’ hi vjolazzjoni tad-dinjita’ u l-valur intrinsiku tal-persuna umana,

(i) *Jaghrfu* aktar id-diversita' tal-persuni b'dizabilita'

(j) *Jaghrfu* l-bzonn li jippromovu u jipprotegu d-drittijiet umani ta' kull persuna b'dizabilita', inkluzi dawk li ghandhom bzonn sapport intensiv,

(k) *Imhassbin* li, minkejja dawn l-instrumenti u ftehim varji, persuni b'dizabilita' ghadhom jiffaccjaw ostakli biex huma jippartecipaw bhala membri ugwali fis-socjeta' u vjolazzjonijiet tad-drittijiet umani taghhom f'kull parti tad-dinja,

(l) *Jaghrfu* l-importanza tal-koperazzjoni internazzjonali biex jitjiebu l-kundizzjonijet tal-hajja ta' persuni b'dizabilita' f'kull pajjiz, partikularment dawk fil-pajjizi li qed jizviluppaw,

(m) *Jaghrfu* l-valur ezistenti u potenzjali tal-kontribuzzjonijiet maghmula minn persuni b'dizabilita' ghal hajja tajba b'mod generali u ghad-diversita' fil-komunitajiet taghhom, u li l-promozzjoni tat-tgawdija shiha minn persuni b'dizabilita' tad-drittijiet umani taghhom u tal-libertajiet fundamentali taghhom u tal-partecipazzjoni shiha minn persuni b'dizabilita' jwasslu biex huma jhossuhom aktar parti mis-socjeta' u biex ikun hemm avvanzi sinifikanti fl-izvilupp uman, socjali u ekonomiku tas-socjeta' u biex jinqered il-faqar,

(n) *Jaghrfu* l-importanza li persuni b'dizabilita' jkollhom l-awtonomija u l-indipendenza individwali, inkluz il-liberta' li jaghmlu l-ghazliet taghhom infushom,

(o) *Jikkunsidraw* li persuni b'dizabilita' ghandu jkollhom l-opportunita' li jkunu involuti b'mod attiv fil-processi tat-tehid tad-decizjonijiet dwar *policies* u programmi, inkluz dawk li jolqtuhom direttament,

(p) *Imhassba* dwar il-kundizzjonijiet difficli li qed jiffaccjaw persuni b'dizabilita' li huma soggetti ghal forom multiplici u aggravati ta' diskriminazzjoni minhabba razza, kulur, sess, lingwa, religjon, politika jew opinjonijiet ohra, origini nazzjonali, etnika, indigena jew socjali, propjeta', twelid, eta' jew status iehor,

(q) *Jaghrfu* li nisa u bniet b'dizabilita' spiss huma f'riskju akbar, kemm fid-dar kif ukoll barra mid-dar, ghal vjolenza, hsara fizika jew abbuz, trattament negligenti jew abbandun, maltrattament jew esplojtazzjoni,

(r) *Jaghrfu* li t-tfal b'dizabilita' ghandu jkollhom it-tgawdija shiha tad-drittijiet umani kollha u l-libertajiet fundamentali fuq bazi ugwali ta' tfal ohra, u ghal dan il-ghan jiftakru l-obbligazzjonjiet li hadu l-Istati Msiehba fil-Konvenzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal,

(s) *Jenfasizzaw* il-bzonn li jinkorporaw perspettiva dwar il-generu f'kull sforz li jsir biex jippromovu t-tgawdija tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali tal-persuni b'dizabilita',

(t) *Jenfasizzaw* il-fatt li l-maggoranza tal-persuni b'dizabilita' jghixu f'kundizzjonijiet ta' faqar, u f'dan ir-rigward jirrikonoxxu l-bzonn kritiku li jigi indirizzat l-impatt negattiv li l-faqar ghandu fuq persuni b'dizabilita',

(u) *Izommu f'mohhhom* li l-kundizzjonijiet ghall-paci u s-sigurta' bbazati fuq ir-rispett shih ghall-ghanijiet u l-principji li jinsabu fil-Karta tal-Gnus Maghquda u l-osservanza ta' l-istrumenti applikabbli dwar id-drittijiet umani huma indispensabbli ghall-protezzjoni shiha tal-persuni b'dizabilita', b'mod partikulari waqt kunflitti armati jew okkupazzjoni barranija,

(v) *Jaghrfu* l-importanza ta' l-accessibilita' ghal ambjent fiziku, socjali, ekonomiku u kulturali, ghas-sahha u l-edukazzjoni u ghall-informazzjoni u l-komunikazzjoni, biex jaghtu l-poter lill-persuni b'dizabilita' li jgawdu b'mod shih id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha,

(w) *Jirrealizzaw* li l-individwi, li ghandhom dmirijiet lejn l-ohrajn u lejn il-komunita' li taghha huma membri, ghandhom ir-responsabilita' li jahdmu biex jippromovu u josservaw id-drittijiet rikonoxxuti fl-Att Internazzjonali dwar id-Drittijiet Umani,

(x) *Konvinti* li l-familja hi l-unita' ta' grupp fundamentali u naturali tas-socjeta' u li hi intitolata ghall-protezzjoni mis-socjeta' u mill-Istat, u li l-persuni b'dizabilita' u l-membri tal-familji taghhom ghandhom jircievu l-protezzjoni u l-assistenza necessarja biex jaghtu sahha lill-familji biex jikkontribwixxu ghat-tgawdija shiha u ugwali tad-drittijiet tal-persuni b'dizabilita',

(y) *Konvinti* li konvenzjoni internazzjoni komprensiva u integrali biex tippromovi u tipprotegi d-drittijiet u d-dinjita' ta' persuni b'dizabilita' taghmel kontribuzzjoni sinifikanti biex teghleb l-izvantaggi socjali kbar li ghandhom persuni b'dizabilita' u tippromovi l-partecipazzjoni taghhom fl-oqsma civili, politici, ekonomici, socjali u kulturali permezz ta' opportunitajiet indaqs, kemm fil-pajjizi zviluppati kif ukoll f'dawk li qed jizviluppaw,

Qablu dan li gej:

Artiklu 1
L-ghan

L-ghan ta' din il-Konvenzjoni hu li tippromovi, tipprotegi u tassigura t-tgawdija shiha u ugwali tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha mill-persuni b'dizabilita' kollha, u li tippromovi rispett lejn id-dinjita' intrinsika taghhom.

Persuni b'dizabilita' jinkludu dawk li ghandhom nuqqasijiet fizici, mentali, intellettwali jew sensorjali fit-tul, li meta jirrelataw ma' ostakoli varji jistghu jtellfuhom milli jippartecipaw b'mod shih u effettiv fis-socjeta' fuq bazi ugwali bhall-ohrajn.

Artiklu 2
Id-definizzjonijiet

Ghall-ghanijiet ta' din il-Konvenzjoni:

"Komunikazzjoni" tinkludi lingwi, turija ta' testi, Braille, komunikazzjoni li thoss, tipa kbira, multimidja accessibbli kif ukoll lingwi miktuba, awdjo, lingwa facli,

qarrejja umani u forom awmentattivi u alternativi, mezzi u formati ta' komunikazzjoni, inkluz informazzjoni accessibbli u teknologija tal-komunikazzjoni;

"Lingwa" tinkludi lingwi mitkellma u bis-sinjali u forom ohra ta' lingwi mhux mitkellma;

"Diskriminazzjoni minhabba dizabilita'" tfisser kull distinzjoni, eskluzjoni jew restrizzjoni minhabba dizabilita' li ghandha l-ghan jew l-effett li ttellef jew thassar l-gharfien, it-tgawdija jew l-ezercizzju, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha fl-oqsma politici, ekonomici, socjali, kulturali, civili jew xi qasam iehor. Tinkludi kull forma ta' diskriminazzjoni, inkluz ic-cahda ta' modifikazzjoniet ragonevoli;

"Modifikazzjonijiet ragonevoli" tfisser modifikazzjoniet u tibdil necessarju u xieraq li ma jimponux piz sproporzjonat jew mhux xieraq, fejn dan ikun mehtieg f'kaz partikulari, biex jassiguraw li persuna b'dizabilita' tgawdi jew tezercita fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha;

"Disinn universali" tfisser disinn ta' prodotti, ambjenti, programmi u servizzi ghall-uzu ta' kulhadd, bl-aktar mod possibbli, minghajr il-bzonn ta' tibdil jew disinn specjalizzat. "Disinn universali" m'ghandux jeskludi apparat assistiv ghal gruppi partikulari ta' persuni b'dizabilita' fejn dan ikun mehtieg.

Artiklu 3
Il-principji generali

Il-principji ta' din il-Konvenzjoni ghandhom ikunu:

(a) Rispett lejn id-dinjita' intrinsika, l-awtonomija individwali inkluz il-liberta' li wiehed jew wahda jaghmel jew taghmel l-ghazliet tieghu jew taghha, u l-indipendenza tal-persuna;

(b) Non-diskriminazzjoni;

(c) Partecipazzjoni u inkuzjoni shiha u effettiva fis-socjeta';

(d) Rispett ghad-differenza u accetazzjoni tal-persuni b'dizabilita' bhala parti mid-diversita' umana u l-umanita';

(e) Opportunitajiet indaqs;

(f) Accessibilita';

(g) Ugwaljanza bejn l-irgiel u n-nisa;

(h) Rispett lejn il-kapacitajiet li jkunu qed jizviluppaw it-tfal b'dizabilita' biex huma jzommu l-identita' taghhom.

Artiklu 4
Obbligazzjonijiet generali

1. L-Istati Msiehba jimpenjaw ruhhom li jassiguraw u jippromovu li d-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha jitgawdew minn kull persuna b'dizabilita' minghajr kull tip ta' diskriminazzjoni minhabba dizabilita'. Ghal dan il-ghan, l-Istati Msiehba jimpenjaw irwiehhom:

(a) Li jaddottaw legizlazzjoni xierqa, mizuri amministrattivi u ohrajn biex jimplimentaw id-drittijiet rikonoxxuti minn din il-Konvenzjoni;

(b) Li jiehdu mizuri xierqa, inkluz legizlazzjoni, biex jinbidlu jew jabolixxu ligijiet ezistenti, regolamenti, drawwiet u prattiki li jikkostitwixxu diskriminazzjoni kontra persuni b'dizabilita';

(c) Li jiehdu konsiderazzjoni tal-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet umani ta' persuni b'dizabilita' f'kull *policy* u programm;

(d) Li ma jihdux sehem f'kull att jew prattika li ma tkunx konsistenti ma' din il-Konvenzjoni u li jassiguraw li l-awtoritajiet u l-istituzzjonijiet pubblici jikkonformaw ma' din il-Konvenzjoni;

(e) Li jiehdu kull mizura xierqa biex tigi eliminata diskriminazzjoni minhabba dizabilita' minn kull persuna, organizzazzjoni jew entita' privata;

(f) Li jaghmlu u jippromovu ricerka u zvilupp ta' prodotti, servizzi, apparat u facilitajiet iddisinjati ghal uzu universali, kif definit f'Artiklu 2 ta' din il-Konvenzjoni, biex hekk ikun mehtieg it-tibdil minimu possibbli u l-inqas spiza biex jintlahqu l-bzonnijiet specifici ta' persuni b'dizabilita', li jippromovu kif dawn jistghu jigu akkwistati u uzati, u li jippromovu d-disinn universali fl-istandards u l-linji gwida;

(g) Li jaghmlu u jippromovu ricerka u zvilupp ta', u li jippromovu kif dawn jistghu jigu akkwistati u uzati, teknologiji godda, inkluz teknologiji ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, ghajnuniet ghal mobilita', apparat u teknologiji assistivi tajbin ghal persuni b'dizabilita', bi prijorita' ghal teknologiji li ghandhom spiza li tista' tintlahaq;

(h) Li jipprovdu informazzjoni accessibbli lil persuni b'dizabilita' dwar ghajnuniet ghal mobilita', apparat u teknologiji assistivi, inkluz teknologiji godda, kif ukoll forom ohra ta' assistenza, servizzi u facilitajiet ta' sapport;

(i) Li jippromovu t-tahrig ta' professjonisti u haddiema li jahdmu ma' persuni b'dizabilita' dwar id-drittijiet rikonoxxuti minn din il-Konvenzjoni biex hekk jinghataw assistenza u servizzi rikonoxxuti minn dawn id-drittijiet.

2. Rigward id-drittijiet ekonomici, socjali u kulturali, kull Stat Imsieheb jimpenja ruhu li jiehu mizuri sal-massimu tar-rizorsi li hu ghandu u, fejn mehtieg fil-qafas ta' koperazzjoni internazzjonali, bil-ghan li jigu realizzati b'mod progressiv u shih

dawn id-drittijiet, minghajr pregudizzju ghal dawk l-obbligazzjonijiet li jinsabu f'din il-Konvenzjoni li huma applikabbli b'mod immedjat skond il-ligi internazzjonali.

3. Fl-izvilupp u l-implimentazzjoni ta' legislazzjoni u *policies* biex tigi implimentata din il-Konvenzjoni, u fi processi ohra tat-tehid ta' decizjonijiet rigward oqsma relatati ma' persuni b'dizabilita', l-Istati Msiehba ghandhom jikkonsultaw u jinvolvu mill-qrib u b'mod attiv persuni b'dizabilita' inkluz tfal b'dizabilita', permezz ta' l-organizzazzjonijiet li jirrapprezentawhom.

4. Xejn f'din il-Konvenzjoni ma ghandu jaffettwa xi provediment li hu aktar xieraq ghar-realizzazzjoni tad-drittijiet ta' persuni b'dizabilita' u li jkun parti mil-ligi ta' l-Istat Imsieheb jew ta' ligi internazzjonali applikabbli ghal dak l-Istat. M'ghandu jkun hemm l-ebda restrizzjoni jew deroga minn kull dritt uman jew liberta' fundamentali rikonoxxuta jew ezistenti f'xi Stat Imsieheb ta' din il-Konvenzjoni skond ligijiet, konvenzjonijiet, regolamenti, drawwiet, fuq il-pretest li din il-Konvenzjoni ma taghrafx dawn id-drittijiet jew libertajiet fundamentali jew li din taghrafhom b'mod anqas.

5. Il-provedimenti ta' din il-Konvenzjoni ghandhom jestendu ghal kull parti ta' stati federali minghajr ebda limitazzjonijiet jew eccezzjonijiet.

Artiklu 5
L-ugwaljanza u non-diskriminazzjoni

1. L-Istati Msiehba jaghrfu li kull persuna hi ugwali quddiem u skond il-ligi u hi intitolata minghajr ebda diskriminazzjoni ghal protezzjoni ugwali u beneficcji ugwali tal-ligi.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jipprojbixxu kull diskriminazzjoni minhabba dizabilita' u jiggarantixxu lill-persuni b'dizabilita' protezzjoni legali ugwali u effettiva kontra diskriminazzjoni minhabba kull raguni.

3. Biex tinghata promozzjoni lill-ugwaljanza u l-eliminazzjoni ta' diskriminazzjoni, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu passi xierqa biex jassiguraw li l-modifikazzjoni ragonevoli ssir.

4. Mizuri specifici li huma mehtiega biex tigi accellerata jew tintlahaq l-ugwaljanza de facto ghall-persuni b'dizabilita' m'ghandhomx jigu kkunsidrati bhala diskriminazzjoni skond it-termini ta' din il-Konvenzjoni.

Artiklu 6
In-nisa b'dizabilita'

1. L-Istati Msiehba jaghrfu li nisa u bniet b'dizabilita' huma soggetti ghal diskriminazzjoni multipla, u f'dan ir-rigward ghandhom jiehdu mizuri li jassiguraw it-tgawdija shiha u ugwali minnhom tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu l-mizuri xierqa kollha biex jassiguraw l-izvilupp shih, l-avvanz u li n-nisa jinghataw poteri akbar, bil-ghan li jigu ggarantiti l-ezercizzju u t-tgawdija tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha li jinsabu f'din il-Konvenzjoni.

Artiklu 7
It-tfal b'dizabilita'

1. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu l-mizuri kollha biex jassiguraw li tfal b'dizabilita' jgawdu d-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha fuq bazi ugwali ma' tfal ohra.

2. F'kull azzjoni li tikkoncerna lit-tfal, l-ahjar interess tat-tfal ghandu jkun kunsiderazzjoni primarja.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li t-tfal b'dizabilita' jkollhom id-dritt li jesprimu l-opinjonijiet taghhom b'mod hieles fuq kull haga li taffettwahom, u li l-opinjonijiet taghhom jinghataw sahha skond l-eta' u l-maturita' taghhom, fuq bazi ugwali ma' tfal ohra, u jinghataw assistenza skond l-eta' u d-dizabilita' taghhom biex huma jkunu jistghu jgawdu minn dan id-dritt.

Artiklu 8
L-gharfien

1. L-Istati Msiehba jaccettaw li jadottaw mizuri immedjati, effettivi u xierqa:

(a) Li jkabbru l-gharfien mas-socjeta' kollha, inkluz fil-livell tal-familja, dwar il-persuni b'dizabilita', u li jrawmu rispett ghad-drittijiet u d-dinjita' tal-persuni b'dizabilita';

(b) Li jiggieldu l-isterjotipi, il-pregudizzji u l-prattiki li jaghmlu l-hsara fil-konfront ta' persuni b'dizabilita', inkluz dawk ibbazati fuq sess u eta', fl-oqsma kollha tal-hajja;

(c) Li jippromovu l-gharfien tal-kapacitajiet u l-kontribuzzjonijiet ta' persuni b'dizabilita'.

2. Mizuri ghal dan il-ghan jinkludu:

(a) Il-bidu u t-tmexxija ta' kampanji pubblici u effettivi ta' gharfien iddisinjati:

(i) Biex iwasslu li l-pubbliku jaccetta d-drittijiet tal-peruni b'dizabilita';

(ii) Biex jippromovu percezzjonijiet pozittivi u gharfien socjali akbar dwar il-persuni b'dizabilita';

(iii) Biex jippromovu l-gharfien tal-hiliet, il-merti u l-abilitajiet tal-persuni b'dizabilita', u l-kontribut taghhom lejn il-post u s-suq tax-xoghol;

(b) Li jrawmu f'kull livell tas-sistema edukattiva inkluz it-tfal kollha sa minn eta' bikrija, attitudni ta' rispett lejn id-drittijiet tal-persuni b'dizabilita';

(c) Li jinkoraggixxu kull qasam tal-midja biex juru lill-persuni b'dizabilita b'mod konsistenti mal-ghanijiet ta' din il-Konvenzjoni;

(d) Li jippromovu programmi ta' tahrig dwar l-gharfien li jirrigwarda persuni b'dizabilita' u d-drittijiet ta' persuni b'dizabilita'.

Artiklu 9
L-accessibilita'

1. Biex tissapportja persuni b'dizabilita' jghixu b'mod indipendenti u jippartecipaw b'mod shih f'kull aspett tal-hajja, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa li jassiguraw li persuni b'dizabilita' jaccessaw, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, l-ambjent fiziku, it-trasport, l-informazzjoni u l-komunikazzjoni inkluz teknologiji u sistemi ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, u facilitajiet u servizzi ohrajn miftuha jew ipprovduti lill-pubbliku, f'postijiet urbani u rurali. Dawn il-mizuri, li ghandhom jinkludu l-identifikazzjoni u l-eliminazzjoni ta' ostakli ghall-accessibilita', ghandhom japplikaw, inter alia, ghal:

(a) Bini, toroq, trasport u facilitajiet ohra kemm gewwa kif ukoll barra, inkluz skejjel, djar, facilitajiet medici u postijiet tax-xoghol;

(b) Informazzjoni, komunikazzjoni u servizzi ohra, inkluz servizzi elettronici u servizzi ta' emergenza.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa biex:

(a) Jizviluppaw, ixerrdu u jimmoniterjaw l-implimentazzjoni ta' standards u linji gwida minimi ghall-accessibilita' ta' facilitajiet u servizzi miftuha u provduti lill-pubbliku;

(b) Jassiguraw li entitajiet privati li joffru facilitajiet u servizzi li huma miftuha jew provduti lill-pubbliku jiehdu konsiderazzjoni ta' l-aspetti kollha ta' accessibilita' ghal persuni b'dizabilita';

(c) Jipprovdu tahrig lil dawk involuti f'oqsma ta' accessibilita' li jiffaccjaw persuni b'dizabilita';

(d) Jipprovdu f'bini u facilitajiet ohra miftuha ghall-pubbliku sinjali bil-Braille u forom facli biex taqra u tifhem;

(e) Jipprovdu forom ta' assistenza u intermedjarji umani, inkluz gwidi, qarrejja u interpreti professjonali tal-lingwa tas-sinjali, biex jiffacilitaw l-accessibilita' ghal bini u facilitajiet ohra miftuha ghall-pubbliku;

(f) Jippromovu forom ohra xierqa ta' assistenza u sapport lil persuni b'dizabilita' biex jigi assigurat l-access taghhom ghall-informazzjoni;

(g) Jippromovu access lil persuni b'dizabilita' ghal tekonologiji u sistemi godda ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, inkluz l-Internet;

(h) Jippromovu d-disinn, l-izvilupp, il-produzzjoni u d-distribuzzjoni ta' teknologiji u sistemi ta' informazzjoni u komunikazzjoni fi stadju bikri, sabiex dawn it-teknologiji u s-sistemi jsiru accessibbli bi spiza minima.

Artiklu 10
Id-dritt ghall-hajja

L-Istati Msiehba jirriaffermaw li kull esseru uman ghandu d-dritt intrinsiku ghall-hajja u ghandhom jiehdu l-mizuri kollha necessarji biex jassiguraw it-tgawdija effettiva ta' dan id-dritt minn persuni b'dizabilita' fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn.

Artiklu 11
Is-sitwazzjonijiet ta' riskju u l-emergenzi umanitarji

L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu, skond l-obbligi taghhom taht il-ligi internazzjonali, inkluz il-ligi internazzjonali umanitarja u l-ligi internazzjonali dwar id-drittijiet umani, kull mizura necessarja biex jassiguraw il-protezzjoni u s-sigurta' ta' persuni b'dizabilita' f'sitwazzjonijiet ta' riskji, inkluz sitwazzjonijiet ta' konflitti armati, emergenzi umanitarji u meta jkun hemm dizastri naturali.

Artiklu 12

L-gharfien ugwali quddiem il-ligi

1. L-Istati Msiehba jirriaffermaw li persuni b'dizabilita' ghandhom id-dritt ghall-gharfien kullimkien bhala persuni quddiem il-ligi.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jaghrfu li persuni b'dizabilita' jgawdu mill-kapacita' legali fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn f'kull aspett tal-hajja.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa biex jipprovdu access lill-persuni b'dizabilita', bhal sapport li huma jista' jkollhom bzonn biex jezercitaw il-kapacita' legali taghhom.

4. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li kull mizura relatata ma' l-ezercizzju tal-kapacita' legali tipprovdi salvagwardji xierqa u effettivi skond il-ligi internazzjonali dwar id-drittijiet umani biex ma jhallux isir abbuz. Dawn is-salvagwardji ghandhom jassiguraw li mizuri relatati ma' l-ezercizzju tal-kapacita' legali jirrispettaw id-drittijiet, ir-rieda u l-preferenzi tal-persuna, ikunu hielsa minn konflitt ta' interess u influwenza mhux xierqa, huma proporzjonati u mfassla skond ic-cirkustanzi tal-persuna, japplikaw ghall-iqsar zmien possibbli u huma suggetti ghal revizjoni minn awtorita' kompetenti, indipendenti u imparzjali jew entita guridika. Is-salvagwardji ghandhom ikunu proporzjonati ghall-grad li dawn jaffettwaw id-drittijiet u l-interessi tal-persuna.

5. Suggett ghall-provedimenti ta' dan l-artiklu, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa u effettivi biex jassiguraw id-dritt ugwali ta' persuni b'dizabilita' li jkollhom u li jirtu propjeta', li jikkontrollaw l-affarijiet finanzjarji taghhom u li jkollhom access indaqs biex jiehdu self mill-banek, *mortgages* u forom ohra ta'

kreditu finanzjarju, u ghandhom jassiguraw li persuni b'dizabilita' ma jkunux imcahhda b'mod arbitrarju mill-propjeta' taghhom.

Artiklu 13
L-access ghall-gustizzja

1. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw access effettiv ghall-gustizzja lill-persuni b'dizabilita' fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, inkluz billi jkun hemm modifiki procedurali u skond l-eta', biex jigi ffacilitat ir-rwol effettiv taghhom bhala partecipanti diretti u indiretti, inkluz li jagixxu bhala xiehda, fil-proceduri legali kollha, inkluz fl-istadji investigattivi u preliminarji ohra.

2. Biex tghin halli jigi assigurat l-access effettiv ghall-gustizzja minn persuni b'dizabilita', l-Istati Msiehba ghandhom jippromovu tahrig xieraq lil dawk li jahdmu fil-qasam ta' l-amministrazzjoni tal-gustizzja inkluz il-pulizija u l-haddiema fil-habsijiet.

Artiklu 14
Il-liberta' u s-sigurta' tal-persuna

1. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li persuni b'dizabilita', fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn:

(a) igawdu d-dritt ghal-liberta' u s-sigurta' tal-persuna;

(b) ma jkunx hemm cahda mil-liberta' taghhom b'mod illegali jew arbitrarju, u li kull cahda tal-liberta' tkun konformi mal-ligi, u l-ezistenza ta' dizabilita' m'ghandha fl-ebda kaz tiggustifika c-cahda tal-liberta'.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li jekk persuni b'dizabilita' jigu mcahhda mil-liberta' taghhom permezz ta' xi process, huma, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, ikunu intitolati ghal garanziji skond il-ligi internazzjonali dwar id-drittijiet umani u ghandhom jigu ttrattati b'mod konformi mal-obbjettivi u l-principji ta' din il-Konvenzjoni, inkluz il-provediment ta' modifikazzjoni ragonevoli.

Artiklu 15
Il-helsien mit-tortura jew minn trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti

1. Hadd m'ghandu jkun suggett ghal tortura jew trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti. B'mod partikulari, hadd m'ghandu jkun suggett minghajr il-kunsens hieles tieghu jew taghha ghal sperimentazzjoni medika jew xjentifika.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu l-mizuri effettivi legizlattivi, amministrattivi, guridici u ohrajn biex ma jhallux persuni b'dizabilita', fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, ikunu suggetti ghal tortura jew trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti.

Artiklu 16
Il-ħelsien mill-esplojtazzjoni, il-vjolenza u l-abbuż

1. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu kull miżura xierqa leġiżlattiva, amministrattiva, soċjali, edukattiva u oħrajn biex jipproteġu lill-persuni b'diżabilita' kemm ġod-dar kif ukoll barra mid-dar, minn kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż, inkluż aspetti bbażati fuq is-sess tagħhom.

2. L-Istati Msieħba għandhom ukoll jieħdu miżuri xierqa biex jipprevenu kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż billi jassiguraw, inter alia, forom ta' assistenza u sapport lill-persuni b'diżabilita', il-familji tagħhom u dawk li jieħdu ħsiebhom u li dawn il-miżuri jkunu sensittivi għas-sess u l-eta' tagħhom, inkluż permezz ta' providement ta' informazzjoni u edukazzjoni kif tevita, tagħraf u tirrapporta każijiet ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li s-servizzi ta' protezzjoni jkunu sensittivi għall-eta', is-sess u d-diżabilita'.

3. Biex jiġi evitat li jkun hemm kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż, l-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li l-faċilitajiet u l-programmi ddisinjati biex iservu persuni b'diżabilita' jkunu mmoniterjati b'mod effettiv minn awtoritajiet indipendenti.

4. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu kull miżura xierqa biex jippromovu l-fejqan, ir-riabilitazzjoni u r-ri-integrazzjoni soċjali ta' persuni b'diżabilita' li jkunu vittmi ta' xi forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza jew abbuż, inkluż bil-provediment ta' servizzi protettivi. Il-fejqan u ri-integrazzjoni għandhom isiru f'ambjent li jindokra s-saħħa, il-*welfare*, ir-rispett tal-persuna nnifisha, id-dinjita' u l-awtonomija tal-persuna u jieħu konsiderazzjoni tal-bżonnijiet skond is-sess u l-eta'.

5. L-Istati Msieħba għandhom jagħmlu liġijiet u *policies* effettivi, inkluż dawk iffukati fuq in-nisa u t-tfal, biex jassiguraw li każijiet ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż kontra persuni b'diżabilita' jiġu identifikati, investigati u, meta xieraq, proċessati.

Artiklu 17
Il-protezzjoni għall-integrita' tal-persuna

Kull persuna b'diżabilita' għandha dritt għar-rispett ta' l-integrita' fiżika u mentali tiegħu jew tagħha fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn.

Artiklu 18
Il-liberta' tal-moviment u n-nazzjonalita'

1. L-Istati Msieħba għandhom jirrikonoxxu d-drittijiet ta' persuni b'diżabilita' għal-liberta' tal-moviment, għal-liberta' li jagħżlu r-residenza tagħhom u għan-nazzjonalita', fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, inkluż billi jiġi assigurat li persuni b'diżabilita':

(a) Ghandhom id-dritt li jakkwistaw u jibdlu n-nazzjonalita' u ma jkunux imcahhda min-nazzjonalita' taghhom b'mod arbitrarju jew fuq bazi ta' dizabilita';

(b) Ma jkunux imcahhda, fuq bazi ta' dizabilita', mill-abilita' taghhom li jottjenu, ikollhom u juzaw dokumentazzjoni dwar in-nazzjonalita' taghhom jew dokumentazzjoni ohra ta' identifikazzjoni, jew li juzaw processi relevanti bhal ma huma proceduri ta' immigrazzjoni, li jkunu mehtiega biex jiffacilitaw l-ezercizzju tad-dritt ghal-liberta' tal-moviment.

(c) Huma hielsa li jitilqu minn pajjiz, inkluz dak taghhom;

(d) Ma jkunux imcahhda, b'mod arbitrarju jew minhabba d-dizabilita', mid-dritt li jidhlu f'pajjizhom stess.

2. Tfal f'dizabilita' ghandhom ikunu registrati immedjatament wara li jitwieldu u ghandu jkollhom id-dritt mit-twelid ghal isem, id-dritt li jakkwistaw nazzjonalita' u, sa fejn hu possibbli, id-dritt li jkunu jafu min huma l-genituri taghhom u li dawn jiehdu hsiebhom.

Artiklu 19
Il-hajja indipendenti u l-inkluzjoni fil-komunita'

L-Istati Msiehba ghal din il-Konvenzjoni jaghrfu d-dritt ugwali li kull persuna b'dizabilita' tghix fil-komunita', b'ghazliet ugwali daqs l-ohrajn, u ghandhom jiehdu mizuri effettivi u xierqa biex jiffacilitaw it-tgawdija shiha minn persuni b'dizabilita' ta' dan id-dritt u l-inkluzjoni u l-partecipazzjoni shiha taghhom fil-komunita', inkluz billi jigu assigurati li:

(a) Persuni b'dizabilita' jkollhom l-opportunita' li jaghzlu l-post tar-residenza u fejn u ma' min jghixu fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn u li ma jkunux obbligati li jghixu f'arrangament ta' ghajxien partikulari.

(b) Persuni b'dizabilita' jkollhom access ghal varjeta' ta' servizzi fid-dar residenzjali jew servizzi ohra ta' sapport fil-komunita', u li jipprevenu l-izolament u s-segregazzjoni mill-komunita'.

(c) Servizzi u facilitajiet fil-komunita' ghall-pubbliku generali ghandhom ikunu miftuha fuq bazi ugwali ghal persuni b'dizabilita' u li jirrispondu ghall-bzonnijiet taghhom.

Artiklu 20
Il-mobilita' personali

L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri effettivi biex jassiguraw il-mobilita' personali bl-indipendenza l-aktar possibbli tal-persuni b'dizabilita', inkluz billi:

(a) Jiffacilitaw il-mobilita' personali ta' persuni b'dizabilita' bil-mod u l-hin ta' l-ghazla taghhom u bi prezz li jista' jintlahaq;

(b) Jiffacilitaw l-access ghall-persuni b'dizabilita' ghal ghajnuniet ta' mobilita', apparat u teknologiji assistivi ta' kwalita' u forom ta' assistenza u intermedjarji umani, inkluz billi taghmilhom bi prezz li jista' jintlahaq;

(c) Jipprovdu tahrig bil-hiliet ta' mobilita' lill-persuni b'dizabilita' u lill-haddiema specjalizzati li jahdmu ma' persuni b'dizabilita';

(d) Jinkoragixxu entitajiet li jipproducu ghajnuniet ta' mobilita', apparat u teknologiji assistivi, jiehdu konsiderazzjoni ta' l-aspetti kollha ta' mobilita' ta' persuni b'dizabilita'.

Artiklu 21
Il-liberta' ta' l-espressjoni u l-opinjoni u l-access ghall-informazzjoni

L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu kull mizura xierqa biex jassiguraw li persuni b'dizabilita' jistghu jezercitaw id-dritt ghal-liberta' ta' l-espressjoni u opinjoni, inkluz il-liberta' li jfittxu, jircievu u jaghtu informazzjoni u ideat fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn u permezz ta' kull forma ta' komunikazzjoni ta' l-ghazla taghhom, kif definit f'artiklu 2 ta' din il-Konvenzjoni, inkluz billi:

(a) Jipprovdu informazzjoni mahsuba ghall-pubbliku generali lill-persuni b'dizabilita' f'formati accessibbli u teknologiji xierqa ghal dizabilitajiet differenti minghajr dewmien u minghajr spiza addizzjonali;

(b) Jaccettaw u jiffacilitaw l-uzu tal-lingwi tas-sinjali, Braille, komunikazzjoni awmentattiva u alternattiva, u kull mezz, mod jew format iehor accessibbli ta' komunikazzjoni ta' l-ghazla taghhom minn persuni b'dizabilita' meta jkollhom laqghat jew komunikazzjoni ohra ufficjali;

(c) Iheggu entitajiet privati li jipprovdu servizzi lill-pubbliku generali, inkluz permezz ta' l-Internet, li jipprovdu informazzjoni u servizzi f'formati accessibbli u li jistghu jintuzaw minn persuni b'dizabilita';

(d) Jinkoraggixu lil media tal-massa, inkluz dawk li jipprovdu l-informazzjoni permezz ta' l-Internet, biex jaghmlu s-servizzi taghhom accessibbli ghal persuni b'dizabilita';

(e) Jaghrfu u jippromovu l-uzu tal-lingwi tas-sinjali.

Artiklu 22
Ir-rispett ghall-privatezza

1. L-ebda persuna b'dizabilita', tkun fejn tkun il-post ta' residenza jew l-arrangament ta' ghajxien tieghu jew taghha, m'ghandha tkun suggetta ghal interferenza b'mod arbitrarju jew illegali ghall-privatezza, il-famija, id-dar jew il-korrispondenza jew tipi ohra ta' komunikazzjoni jew ghal attakki illegali ghall-unur u r-reputazzjoni tieghu jew taghha. Persuni b'dizabilita' ghandhom id-dritt ghall-protezzjoni tal-ligi kontra interferenzi jew attakki bhal dawn.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jipprotegu l-privatezza ta' informazzjoni personali u dwar is-sahha u riabilitazzjoni ta' persuni b'dizabilita' fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn.

Artiklu 23
Ir-rispett ghad-dar u l-familja

1. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri effettivi u xierqa biex jeliminaw diskriminazzjoni kontra persuni b'dizabilita' f'kull haga relatata maz-zwieg, il-familja, li tkun genitur u r-relazzjonijiet, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, sabiex jassiguraw li:

(a) Id-dritt li kull persuna b'dizabilita' li ghandu jew ghandha l-eta' li tista' tizzewweg u tifforma familja fuq bazi ta' kunsens liberu u shih mill-gharajjes li jixtiequ jaghmlu dan ikun rikonoxxut;

(b) Id-dritt li persuni b'dizabilita' li jiddeciedu b'mod hieles u responsabbli fuq in-numru ta' wlied u z-zmien bejn wild u iehor jew ohra taghhom u li jkollhom access ghal informazzjoni xierqa skond l-eta', ghal edukazzjoni dwar ir-riproduzzjoni u l-ippjanar tal-familja, u li l-mezzi necessarji li jassigurawhom li jezercitaw dawn id-drittijiet huma pprovduti;

(c) Persuni b'dizabilita', inkluzi tfal, izommu l-fertilita' taghhom fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li d-drittijiet u r-responsabilitajiet ta' persuni b'dizabilita' fir-rigward ta' *guardianship, wardship, trusteeship*, adozzjoni ta' tfal u istituzzjonijiet simili, fejn dawn il-kuncetti jezistu fil-legizlazzjoni nazzjonali; f'kull kaz l-ahjar interess tat-tifel jew tifla ghandu jkunu l-oghla interess. L-Istati Msiehba ghandhom joffru assistenza xierqa lill-persuni b'dizabilita' biex ikunu jistghu jerfghu r-responsabilitajiet biex irabbu 'l uliedhom.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li t-tfal b'dizabilita' jkollhom drittijiet ugwali fir-rigward tal-hajja tal-familja. Bil-ghan li dawn id-drittijiet jigu realizzati, u biex jipprevenu l-habi, l-abbandun, in-negligenza u s-segregazzjoni ta' tfal b'dizabilita', l-Istati Msiehba ghandhom jipprovdu informazzjoni komprensiva u bikrija, servizzi u sapport lil tfal f'dizabilita' u l-familji taghhom.

4. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li t-tfal ma ghandhomx jigu separati mill-genituri taghhom kontra r-rieda taghhom, hlief meta awtoritajiet kompetenti, suggetti ghar-revizjoni guridika, jiddeterminaw, skond il-ligijiet u l-proceduri applikabbli, li separazzjoni bhal din hi necessarja bl-aqwa interessi tat-tifel jew tifla. Fl-ebda kaz it-tifel jew tifla m'ghandu jew m'ghandha jigi jew tigi separata mill-genituri tieghu jew taghha minhabba d-dizabilita' tieghu jew taghha jew ta' wiehed jew wahda jew taz-zewg genituri.

5. L-Istati Msiehba ghandhom, meta l-familja immedjata ma tistax tiehu hsieb tifel jew tifla b'dizabilta', taghmel kull sforz biex tipprovdi kura alternattiva fi hdan il-familja wiesgha tat-tifel jew tifla, u meta dan ma jirnexxix, fi hdan il-komunita' f'ambjent ta' familja.

Artiklu 24
L-edukazzjoni

1. L-Istati Msiehba jaghrfu d-dritt tal-persuni b'dizabilita' ghall-edukazzjoni. Bil-ghan li jintlahaq dan id-dritt minghajr diskriminazzjoni u fuq bazi ta' opportunitajiet indaqs, l-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw sistema edukattva inkluziva f'kull livell u edukazzjoni matul il-hajja kollha mmirata biex:

(a) L-izvilupp shih tal-potenzjal uman u s-sens ta' dinjita' u ta' valur tal-persuna nnifsha, u t-tishih tar-rispett tad-drittijiet umani, il-libertajiet fundamentali u d-diversita' umana;

(b) L-izvilupp minn persuni b'dizabilita' tal-personalita', it-talenti u l-kreattivita' taghhom, kif ukoll l-abilitajiet mentali u fizici taghhom, sal-massimu tal-potenzjal taghhom;

(c) Jissapportjaw persuni b'dizabilita' biex jippartecipaw b'mod effettiv f'socjeta' hielsa.

2. Biex dan id-dritt jitwettaq, l-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li
(a) Persuni b'dizabilita' ma jkunux eskluzi mis-sistema edukattiva generali minhabba d-dizabilita' taghhom, u li tfal b'dizabilita' ma jkunux eskluzi minn edukazzjoni primarja minghajr hlas u obbligatorja, jew minn edukazzjoni sekondarja, minhabba d-dizabilita' taghhom;

(b) Persuni b'dizabilita' jistghu jinghataw edukazzjoni inkluziva, ta' kwalita' u minghajr hlas fil-livell primarju u sekondarju fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn fil-komunitajiet fejn jghixu.

(c) Modifiki ragonevoli skond il-bzonnijiet ta' l-individwu jigu pprovduti;

(d) Persuni b'dizabilita' jircievu s-sapport mehtieg, fi hdan is-sistema edukattiva generali, biex tigi ffacilitata l-edukazzjoni effettiva taghhom;

(e) Mizuri ta' sapport effettivi u individwalizzati jigu provduti f'ambjenti li jimmassimizzaw l-izvilupp akkademiku u socjali, konsistenti mal-ghan ta' inkluzjoni shiha.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jissapportjaw persuni b'dizabilita' biex jinghataw it-taghlim f'hiliet ta' zvilupp socjali u tal-ghajxien, li jiffacilitaw il-partecipazzjoni shiha u ugwali taghhom fl-edukazzjoni u bhala membri tal-komunita'. Ghal dan il-ghan, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa, li jinkludu:

(a) Jiffacilitaw it-taghlim tal-Braille, kitba alternattiva, modi alternattivi u awmentattivi, mezzi u formati ta' komunikazzjoni u hiliet ta' orjentazzjoni u mobilita', u li jiffacilitaw sapport u *mentoring* minn shabhom;

(b) Jiffacilitaw it-taghlim tal-lingwa tas-sinjali u l-promozzjoni ta' identita' lingwistika tal-komunita' tat-torox;

(c) Jassiguraw li l-edukazzjoni ta' persuni, b'mod partikulari t-tfal, li huma ghomja, torox, u torox-ghomja, tinghata bil-lingwi, il-modi u l-mezzi ta' komunikazzjoni l-aktar xierqa ghall-individwu, u f'ambjenti li jimmassimizzaw l-izvilupp akkademiku u socjali.

4. Biex tghin halli jassiguraw it-twettiq ta' dan id-dritt, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa biex jimpjegaw ghalliema, inkluz ghalliema b'dizabilita', li huma kkwalifikati fil-lingwa tas-sinjali u/jew Braille, u li jharrgu professjonisti u *staff* li jahdmu fil-livelli kollha ta' l-edukazzjoni. Dan it-tahrig ghandu jinkorpora gharfien dwar id-dizabilita' u l-uzu xieraq ta' modi awmentattivi u alternattivi, mezzi u forom ta' komunikazzjoni, sistemi u materjal edukattiv li jissapportjaw persuni b'dizabilita'.

5. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li persuni b'dizabilita' jistghu jinghataw l-edukazzjoni terzjarja generali, tahrig vokazzjonali, edukazzjoni ghall-adulti u taghlim matul il-hajja kollha minghajr diskriminazzjoni u fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn. Ghal dan il-ghan, l-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li modifiki ragonevoli jigi pprovduti lill-persuni b'dizabilita'.

Artiklu 25
Is-sahha

L-Istati Msiehba jaghrfu li persuni b'dizabilita' ghandhom id-dritt ghat-tgawdija ta' standard l-aktar gholi possibbli ta' sahha minghajr diskriminazzjoni minhabba d-dizabilita'. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu l-mizuri xierqa biex jassiguraw l-access tal-persuni b'dizabilita' ghal servizzi tas-sahha li huma sensittivi ghall-*issues* bejn is-sessi, inkluz ir-riabilitazzjoni relatata mas-sahha. B'mod partikulari, l-Istati Msiehba ghandhom:

(a) Jipprovdu lill-persuni b'dizabilita' kura dwar is-sahha u programmi minghajr hlas jew bi hlas li jista' jintlahaq, li jkollhom l-istess firxa, kwalita' u standard li huma pprovduti lill-persuni ohrajn, inkluz fl-oqsma tas-sahha sesswali u riproduttivi u progammi dwar sahha pubblika bbazata fuq il-popolazzjoni;

(b) Jipprovdu dawk is-servizzi ta' sahha mehtiega minn persuni b'dizabilita' specifikament minhabba d-dizabilitajiet taghhom, inkluz l-identifikazzjoni u interventi bikrija kif xieraq u servizzi ddisinjati li jimminimizzaw u jipprevenu aktar dizabilitajiet, inkluz fost it-tfal u persuni anzjani.

(c) Jipprovdu dawn is-servizzi ta' sahha vicin l-aktar possibbli tal-komunitajiet tal-persuni nfushom inkluz f'postijiet rurali;

(d) Jesigu li professjonisti li jahdmu fil-qasam tas-sahha jipprovdu kura ta' l-istess kwalita' lill-persuni b'dizabilita' bhal ohrajn, inkluz fuq bazi ta' konsens hieles u infurmat minn, inter alia, gharfien akbar tad-drittijiet umani, id-dinjita', l-awtonomija u l-bzonnijiet ta' persuni b'dizabilita' permezz ta' tahrig u l-promulgazzjoni ta' standards etici dwar il-kura tas-sahha pubblika u privata.

(e) Jipprojbixxu diskriminazzjoni kontra persuni b'dizabilita' fil-provediment ta' assigurazzjoni dwar is-sahha, u assigurazzjoni fuq il-hajja meta din l-assigurazzjoni hi permessa mil-ligijiet nazzjonali, li ghandhom ikunu pprovduti b'manjiera gusta u ragonevoli.

(f) Ma jippermettux ic-cahda diskriminatorja ta' servizzi ta' sahha jew ikel u xorb minhabba d-dizabilita'.

Artiklu 26
L-abilitazzjoni u r-riabilitazzjoni

1. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri effettivi u xierqa, inkluz permezz ta' sapport minghand shabhom, biex jissapportjaw persuni b'dizabilita' li jkollhom u jzommu l-indipendenza massima, l-abilita' shiha fizika, mentali, socjali u vokazzjonali, u l-inkluzjoni u l-partecipazzjoni shiha fl-aspetti kollha tal-hajja. Ghal dan il-ghan, l-Istati Msiehba ghandhom jorganizzaw, isahhu u jestendu s-servizzi u l-programmi komprensivi ta' abilitazzjoni u riabilitazzjoni, partikularment fl-oqsma tas-sahha, l-impjiegi, l-edukazzjoni u s-servizzi socjali, b'tali mod li dawn is-servizzi u l-programmi jkunu:

(a) Jibdew mill-istadju l-aktar bikri possibbli, u jkunu bbazati fuq *assessment* multidixxiplinarju tal-bzonnijiet u l-abilitajiet ta' l-indivdwu

(b) Jissapportjaw il-partecipazzjoni u l-inkluzjoni fil-komunita' u kull aspett iehor tas-socjeta', ikunu fuq bazi volontarja, u jkunu disponibbli ghall-persuni b'dizabilita' vicin l-aktar possibbli ghall-komunitajiet taghhom, inkluz f'postijiet rurali.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jippromovu l-izvilupp tat-tahrig inizjali u kontinwu lill-professjonisti u l-istaff li jahdmu f'servizzi ta' abilitazzjoni u riabilitazzjoni.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jippromovu d-disponibilita', it-taghrif u l-uzu ta' apparat assistiv u teknologiji, iddisinjati ghal persuni b'dizabilita', kif dawn jirrelataw ma' l-abilitazzjoni u r-riabilitazzjoni.

Artiklu 27
Ix-xoghol u l-impjieg

1. L-Istati Msiehba jaghrfu d-dritt tal-persuni b'dizabilita' ghax-xoghol, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn; dan jinkludi d-dritt ghall-opportunita' li taqla' l-ghajxien permezz ta' xoghol maghzul jew accettat b'mod hieles fis-suq tax-xoghol u ambjenti tax-xoghol li hu miftuh, inkluziv u accessibbli ghal persuni b'dizabilita'. L-Istati Msiehba ghandhom jissalvagwardjaw u jippromovu t-twettiq tad-dritt ghax-xoghol inkluz dawk li jkollhom dizabilita' waqt il-kors ta' l-impjieg taghhom, billi jittiehdu mizuri xierqa, inkluz permezz ta' legizlazzjoni, biex, inter alia:

(a) Jipprojbixxu diskriminazzjoni minhabba dizabilita' fir-rigward ta' kull haga li tikkoncerna kull forma ta' impjieg, inkluz il-kondizzjonijiet ghal reklutagg, l-ghoti

ta' l-impjieg, it-tkomplija ta' l-impjieg, l-avvanz fil-kariera u l-kondizzjonijiet tas-sahha u s-sigurta';

(b) Jipprotegu d-dritt ta' persuni b'dizabilita', fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, ghal kundizzjonijiet gusti u favorevoli ta' xoghol, inkluz opportunitajiet indaqs u hlas indaqs ghal xoghol ta' l-istess valur, kundizzjoniet ta' xoghol siguri u b'sahhithom, inkluz il-protezzjoni minn fastidju, u rimedju ghall-ilmenti.

(c) Jassiguraw li persuni b'dizabilita' jkunu jistghu jezercitaw id-drittijiet relatati mad-dinja tax-xoghol u tat-*trade unions* fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn;

(d) Jissapportjaw persuni b'dizabilita' li jkollhom access effettiv ghal programmi generali ta' gwida teknika u vokazzjonali, servizz ta' pjazzament u tahrig vokazzjonali u kontinwu;

(e) Jippromovu opportunitajiet ta' xoghol u avvanz fil-karriera lill-persuni b'dizabilita' fis-suq tax-xoghol, kif ukoll assistenza biex ifittxu, jottjenu u jzommu impjieg.

(f) Jippromovu opportunitajiet ghal impjieg ghal rashom, ghall-intraprenditorija, ghall-izvilupp tal-koperattivi u l-bidu ta' negozju taghhom stess;

(g) Jimpjegaw persuni b'dizabilita' fis-settur pubbliku;

(h) Jippromovu l-impjieg ta' persuni b'dizabilita' fis-settur privat permzz ta' *policies* u mizuri xierqa li jistghu jinkludu programmi ta' mizuri affermattivi, incentivi u mizuri ohra.

(i) Jassiguraw li l-modifiki ragonevoli jkunu pprovduti lill-persuni b'dizabilita' fuq il-post tax-xoghol;

(j) Jippromovu l-akkwist minn persuni b'dizabilita' ta' esperjenza fis-suq miftuh tax-xoghol;

(k) Jippromovu r-riabilitazzjoni vokazzjonali u professjonali, programmi li jghinu biex izzomm l-impjieg u li terga' lura ghax-xoghol, ghall-persuni b'dizabilita';

2. L-Istati Msiehba ghandhom jassiguraw li persuni b'dizabilita' ma jinzammux fi skjavitu' jew servitu', u jkunu protetti, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, minn xoghol sfurzat jew obbligatorju.

Artiklu 28
Il-livell ta' ghajxien adegwat u l-protezzjoni socjali

1. L-Istati Msiehba jaghrfu d-dritt li persuni b'dizabilita' jkollhom livell ta' ghajxien adegwat ghalihom u ghall-familji taghhom inkluz ikel, ilbies, hwejjeg u dar adegwata, u ghal miljorament kontinwu tal-kundizzjonijiet tal-ghajxien, u ghandhom jiehdu mizuri adekwati li jissalvagwardjaw u jippromovu r-realizzazzjoni ta' dan id-dritt minghajr diskriminazzjoni minhabba d-dizabilita'.

2. L-Istati Msiehba jaghrfu li l-persuni b'dizabilita' ghandhom dritt ghal protezzjoni socjali u tgawdija ta' dan id-dritt minghajr diskriminazzjoni minhabba d-dizabilita', u ghandhom jiehdu mizuri adegwati biex jissalvagwardjaw u jippromovu t-twettiq ta' dan id-dritt, inkluz mizuri:

(a) Li jassiguraw access ugwali minn persuni b'dizabilita' ghal servizzi ta' ilma nadif u li jassiguraw access xieraq u bi hlas li jista' jintlahaq ghal servizzi, apparat u assistenza ohra relatati mal-bzonnijiet tad-dizabilita';

(b) Li jassiguraw access minn persuni b'dizabilita', partikularment nisa u bniet b'dizabilita', ghal programmi ta' protezzjoni socjali u programmi li jnaqqsu l-faqar;

(c) Li jassiguraw access ghall-persuni b'dizabilita' u l-familji taghhom li jghixu f'sitwazzjonijiet ta' faqar, ghall-assistenza mill-Istat ghal spejjez relatati mad-dizabilita' inkluz tahrig, *counselling*, assistenza finanzarja u servizzi ta' serhan;

(d) Li jassiguraw access minn persuni b'dizabilita' ghal programmi pubblici ta'djar;

(e) Li jassiguraw access ugwali minn persuni b'dizabilita' ghall-beneficcji u l-programmi ta' l-irtirar.

Artiklu 29
Il-partecipazzjoni fil-hajja pubblika u politika

L-Istati Msiehba ghandhom jiggarantixxu li persuni b'dizabilita' jkollhom drittijiet politici u l-opportunita' li jgawduhom fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, u ghandhom:

(a) Jassiguraw li persuni b'dizabilita' jistghu jippartecipaw b'mod effettiv u shih fil-hajja pubblika u politika fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, direttament jew permezz tar-rapprezentanti maghzula b'mod hieles, inkluz id-dritt u l-opportunita' biex persuni b'dizabilita' jivvutaw u jigu eletti, billi inter alia:

(i) jassiguraw li l-proceduri, il-facilitajiet u l-materjal tal-votazzjoni jkunu xierqa, accessibbli u facli biex tifhimhom u tuzahom;

(ii) jipprotegu d-dritt li persuni b'dizabilita' jivvutaw permezz ta' vot sigriet f'elezzjonijiet u referenda pubblici minghajr intimidazzjoni, u li jkunu jistghu jikkontestaw elezzjonijiet, effettivament ikollhom karigi u jezercitaw ufficji pubblici f'kull livell tal-gvern, jiffacilitaw l-uzu ta' teknologiji assistivi u godda fejn xieraq;

(iii) Jiggarantixxu l-espressjoni hielsa tar-rieda ta' persuni b'dizabilita' bhala eletturi u ghal dan il-ghan, fejn mehtieg, fuq talba taghhom, ihallu li jkun hemm assistenza waqt il-votazzjoni ta' persuna ta' l-ghazla taghhom;

b. Jippromovu attivament ambjent li fih il-persuni b'dizabilita' jistghu jippartecipaw b'mod effettiv u shih f'attivita' pubblika, minghajr diskriminazzjoni fuq bazi ugwali

ma’ l-ohrajn, u jinkoraggixxu l-partecipazzjoni taghhom f’attivitajiet pubblici, inkluz:

(i) partecipazzjoni f’organizzazzjonijiet u assocjazzjonijiet mhux governattivi li ghandhom x’jaqsmu mal-hajja pubblika u politika tal-pajjiz, u f’attivitajiet u l-amministrazzjoni ta’ partiti politici;

(ii) jiffurmaw u jinghaqdu ma’ organizzazzjonijiet ta’ persuni b’dizabilita’ biex jirrapprezentaw persuni b’dizabilita’ fil-livelli internazzjonali, nazzjonali, regjonali u lokali.

Artiklu 30
Il-partecipazzjoni fil-hajja kulturali, ir-rikreazzjoni, id-divertiment u l-isport

1. L-Istati Msiehba jaghrfu d-dritt ta’ persuni b’dizabilita’ li jiehdu sehem fuq bazi ugwali ma’ l-ohrajn fil-hajja kulturali, u ghandhom jiehdu mizuri xierqa biex jassiguraw li persuni b’dizabilita’:

(a) Igawdu l-access ghal materjal kulturali f’formati accessibbli;

(b) Igawdu programmi televizivi, films, teatru u attivitajiet kulturali, f’formati accessibbli;

(c) Igawdu access ghal postijiet fejn isiru attivitajiet jew servizzi kulturali, bhal ma huma teatri, muzewijiet, cinema, libreriji u servizzi turistici, u sa fejn hu possibbli, igawdu access ghal monumenti u siti ta’ importanza kulturali u nazzjonali.

2. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa li jghinu persuni b’dizabilita’ biex ikollhom l-opportunita’ li jizviluppaw u jutilizzaw il-kreattivita’, il-potenzjal artistiku u intellettwali taghhom, mhux biss ghall-beneficcju taghhom infushom, imma wkoll biex is-socjeta’ tkun aktar rikka.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jiehdu l-mizuri xierqa kollha, skond il-ligi internazzjonali, biex jassiguraw li l-ligijiet li jipprotegu d-drittjiet dwar il-propjeta’ intellettwali ma jikkostitwixxux ostakli mhux ragonevoli u diskriminatorji biex persuni b’dizabilita’ jaccessaw materjal kulturali.

4. Persuni b’dizabilita’ ghandhom ikunu intitolati, fuq bazi ma’ l-ohrajn, ghall-gharfien u s-sapport ta’ l-identita’ lingwistika u kulturali specifika, inkluz il-lingwi tas-sinjali u l-kultura tat-torox.

5. Bil-ghan li tghin persuni b’dizabilita’ jippartecipaw, fuq bazi ugwali ma’ l-ohrajn, f’attivitajiet ta’ divertiment u sportivi, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu mizuri xierqa:

(a) Biex jinkoraggixxu u jippromovu l-akbar partecipazzjoni possibbli ta’ persuni b’dizabilita’ f’attivitajiet sportivi *mainstreamed f’* kull livell;

(b) Biex jassiguraw li l-persuni b'dizabilita' jkollhom l-opportunita' jorganizzaw, jizviluppaw u jippartecipaw f'attivitajiet sportivi u ta' divertiment specifici u, ghal dan il-ghan, jinkoraggixxu l-provediment, fuq bazi ugwali ma' l-ohrajn, l-istruzzjoni, it-tahrig u r-rizorsi xierqa;

(c) Biex jassiguraw li persuni b'dizabilita' jkollhom access ghal postijiet fejn isiru attivitajiet sportivi, ta' divertiment u turistici;

(d) Biex jassiguraw li t-tfal f'dizabilita' jkollhom access ugwali ma' tfal ohra biex jippartecipaw fil-loghob u attivitajiet rikreattivi u ta' divertiment u ta' l-isport, inkluz attivitajiet li jsiru fl-iskejjel.

(e) Biex jassiguraw li persuni b'dizabilita' jkollhom access ghal servizzi minn dawk involuti fl-organizzazzjoni ta' attivitajiet rikreattivi, turistici, ta' divertiment u sportivi.

Artiklu 31
L-istatistika u l-gbir ta' l-informazzjoni

1. L-Istati Msiehba ghandhom jigbru informazzjoni xierqa, inkluz statistika u dejta ta' ricerka, biex tghinhom jifformulaw u jimplimentaw *policies* biex idahhlu fis-sehh din il-Konvenzjoni. Il-process tal-gbir u z-zamma ta' l-informazzjoni ghandu:

(a) Jikkonforma ma' salvagwardji stabbiliti legalment, inkluz il-legizlazzjoni dwar il-protezzjoni tad-dejta, biex jassiguraw il-kunfidenzjalita' u r-rispett ghall-privatezza ta' persuni b'dizabilita';

(b) Jikkonforma ma' normi internazzjonali accettabbli biex jipprotegu d-drittijiet umani, il-libertajiet fundamentali u l-principji etici dwar il-gbir u l-uzu ta' l-istatistika.

2. L-informazzjoni migbura skond dan l-artiklu ghandha tkun imqassma kif xieraq, u tintuza biex tghin fl-assessjar ta' l-implimentazzjoni ta' l-obbligazzjonijiet ta' l-Istati Msiehba skond din il-Konvenzjoni u biex jigu identifikati u indirizzati l-ostakli li persuni b'dizabilita' jiffaccjaw biex jezercitaw id-drittijiet taghhom.

3. L-Istati Msiehba ghandhom jassumu r-responsabilita' ghat-tqassim ta' din l-istatistika u jassiguraw l-accessibilita' taghha minn persuni b'dizabilita' u ohrajn.

Artiklu 32
Il-koperazzjoni internazzjonali

1. L-Istati Msiehba jaghrfu l-importanza tal-koperazzjoni internazzjonali u l-promozzjoni taghha, biex tissapportja l-isforzi nazzjonali halli jitwettqu l-ghanijiet u l-obbjettivi ta' din il-Konvenzjoni, u li jiehdu mizuri xierqa u effettivi f'dan ir-rigward, bejn u fost l-Istati u, kif inhu xieraq, bi shab ma' organizzazzjonijiet relevanti regjonali u internazzjonali u s-socjeta' civili, b'mod partikulari organizzazzjonijiet ta' persuni b'dizabilita'. Dawn il-mizuri jistghu, inter alia:

(a) Jassiguraw li l-koperazzjoni internazzjonali, inkluz programmi ta' zvilupp internazzjonali, ikunu inkluzivi u accessibbli ghal persuni b'dizabilita';

(b) Jiffacilitaw u jissapportjaw il-kapacita' li jizviluppaw lilhom infushom, inkluz permezz ta' skambju u qsim ta' informazzjoni, esperjenzi, programmi ta' tahrig u l-ahjar prattiki.

(c) Jiffacilitaw il-koperazzjoni fir-ricerka u l-access ghal taghrif xjentifiku u tekniku;

(d) Jipprovdu, skond kif inhu xieraq, assistenza teknika u ekonomika, inkluz billi jiffacilitaw l-access u l-qsim ta' teknologiji assistivi u accessibbli u permezz ta' trasferiment ta' teknologiji.

2. Il-provedimenti ta' dan l-artiklu huma bla pregudizzju ghall-obbligazzjonijiet li kull Stat ghandu biex jilhaq l-obbligazzjonijiet tieghu skond din il-Konvenzjoni.

Artiklu 33

L-implimentazzjoni u l-moniteragg nazzjonali

1. L-Istati Msiehba, skond is-sistemi organizzattivi taghhom, ghandhom jahtru centru wiehed jew aktar fi hdan il-gvern ghal affarijiet relatati ma' l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni, u ghandhom jaghtu konsiderazzjoni xierqa lit-twaqqif u l-hatra ta' mekkanizmu kordinattiv biex jiffacilita azzjoni relatata mas-setturi differenti u livelli differenti.

2. L-Istati Msiehba ghandhom, skond is-sistemi legali u amministrattivi taghhom, izommu, isahhu, jahtru u jwaqqfu fi hdan l-Istat lmsieheb, qafas, inkluz mekkanizmu indipendenti wiehed jew aktar, skond kif inhu xieraq, biex jippromovu, jipprotegu u jimmoniterjaw l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni. Meta jahtru jew iwaqqfu dan il-mekkanizmu, l-Istati Msiehba ghandhom jiehdu konsiderazzjoni tal-principji relatati ma' l-istatus u l-funzjonijiet ta' l-istituzzjonijiet nazzjonali ghall-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet umani.

3. Is-socjeta' civili, b'mod partikulari l-persuni b'dizabilita' u l-organizzazzjonijiet rapprezentattivi taghhom, ghandhom ikunu involuti u jippartecipaw b'mod shih fil-process ta' moniteragg.

Artiklu 34
Il-Kumitat dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilita'

1. Ghandu jitwaqqaf Kumitat dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilita' (hawnhekk riferut bhala "il-Kumitat") li ghandu jwettaq il-funzjonijiet hawnhekk imsemmija.

2. Il-Kumitat ghandu jkun maghmul, fiz-zmien meta din il-Konvenzjoni tidhol fis-sehh, minn tnax-il espert. Wara li jkun hemm 60 ratifika jew dhul addizzjonali tal-Konvenzjoni, in-numru tal-membri tal-Kumitat ghandu jizdied b'sitt membri, biex jilhaq il-massimu ta' tmintax-il membru.

3. Il-membri tal-Kumitat ghandhom iservu fuq il-kapacita' personali taghhom u ghandhom ikunu ta' reputazzjoni morali gholja u ta' kompetenza u esperjenza rikonoxxuta fil-qasam kopert minn din il-Konvenzjoni. Meta jinnominaw il-kandidati taghhom, l-Istati Msiehba jkunu mistiedna jaghtu konsiderazzjoni lill-provediment li hemm f'artiklu 4.3 ta' din il-Konvenzjoni.

4. Il-membri tal-Kumitat ikunu eletti mill-Istati Msiehba; tinghata konsiderazzjoni ghal distribuzzjoni geografika ekwa, rapprezentanza ta' forom differenti ta' civilizzazzjoni u ghas-sistemi principali legali, rapprezentazzjoni bilancata bejn is-sessi, u partecipazzjoni minn esperti b'dizabilita'.

5. Il-membri tal-Kumitat ghandhom ikunu eletti b'vot sigriet minn lista ta' pesuni nominati mill-Istati Msiehba minn fost il-persuni nazzjonali taghhom waqt laqghat tal-Konferenza ta' l-Istati Msiehba. F'dawn il-laqghat, li ghalihom zewg terzi ta' l-Istati Msiehba ghandhom jikkostitwixxu kworum, il-persuni eletti ghall-Kumitat ghandhom ikunu dawk li jgibu l-akbar numru ta' voti u maggoranza assoluta tal-voti tar-rapprezentanti ta' l-Istati Msiehba prezenti u li vvutaw.

6. L-elezzjoni inizjali ghandha tinzamm mhux aktar tard minn sitt xhur wara d-data tad-dhul fis-sehh ta' din il-Konvenzjoni. Ta' l-anqas erba' xhur qabel id-data ta' kull elezzjoni, is-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda ghandu jindirizza ittra lill-Istati Msiehba biex jistidinhom jissottomettu nominazzjoniet fi zmien xahrejn. Is-Segretarju Generali ghandu sussegwentement jipprepara lista f'ordni alfabetika tal-persuni hekk nominati, li tindika l-Istati Msiehba li nnominawhom, u ghandu jissottometti din il-lista lill-Istati Msiehba ta' din il-Konvenzjoni.

7. Il-Membri tal-Kumitat ghandhom ikunu eletti ghal terminu ta' erba' snin. Huma ghandhom ikunu eligibbli biex jergghu jikkontestaw darba ohra. Madanakollu, it-terminu ta' sitt membri eletti fl-ewwel elezzjoni ghandu jiskadi wara sentejn; immedjatament wara l-ewwel elezzjoni, l-ismijiet ta' dawn is-sitt membri ghandhom jintghazlu bil-polza mic-cermen tal-laqgha, li hemm riferenza ghalih f'paragrafu 5 ta' dan l-artiklu.

8. L-elezzjoni tas-sitt membri addizzjonali tal-Kumitat ghandha tinzamm fl-okkazjoni ta' elezzjonijiet regolari, skond il-provedimenti relevanti ta' dan l-artiklu.

9. Jekk membru tal-Kumitat imut jew jirrizenja jew jiddikjara ghal xi raguni ohra li hu jew hi ma tistax tkompli taqdi d-dmirijiet tieghu jew taghha, l-Istat Imsieheb li jkun innomina l-membru ghandu jahtar espert iehor li jippossedi l-kwalifiki u li jilhaq r-rekwiziti kif imnizzla fil-provedimenti relevanti ta' dan l-artiklu, biex iservi ghall-bqija tat-terminu.

10. Il-Kumitat ghandu jistabilixxi r-regoli tal-procedura tieghu stess.

11. Is-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda ghandu jipprovdi l-istaff u l-facilitajiet necessarji biex il-Kumitat ikun jista' jaqdi b'mod effettiv il-funzjonijiet tieghu skond din il-Konvenzjoni u ghandu jlaqqa' l-laqgha inizjali tieghu.

12. Bl-approvazzjoni ta' l-Assemblea Generali, il-membri tal-Kumitat imwaqqaf skond din il-Konvenzjoni ghandhom jircievu remunerazzjoni mir-rizorsi tal-Gnus Maghquda skond it-termini u l-kundizzjonijiet li l-Assemblea tista' tiddeciedi, waqt li tiehu konsiderazzjoni ta' l-importanza tar-responsabilitajiet tal-Kumitat..

13. Il-Membri tal-Kumitat ghandhom ikunu intitolati ghal facilitajiet, privileggi u immunitajiet ta' esperti fuq missjoni ghall-Gnus Maghquda, kif imnizzla fit-taqsimiet relevanti tal-Konvenzjoni dwar il-Privileggi u l-Immunitajiet tal-Gnus Maghquda.

Artiklu 35
Ir-rapporti mill-Istati Msiehba

1. Kull Stat Imsieheb ghandu jissottometti lill-Kumitat, permezz tas-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda, rapport komprensiv dwar il-mizuri mehuda biex jimplimentaw l-obbligazzjonijiet skond din il-Konvenzjoni u dwar il-progress li jkun sar f'dan ir-rigward, fi zmien sentejn mid-dhul fis-sehh ta' din il-Konvenzjoni ghall-Istat Imsieheb koncernat..

2. Wara dan, l-Istati Msiehba ghandhom jissottomettu rapporti sussegwenti ta' l-anqas kull erba' snin u aktar kull meta il-Kumitat hekk jitlob.

3. Il-Kumitat ghandu jiddeciedi kull linji gwida applikabbli ghall-kontenut tar-rapporti.

4. Stat Imsieheb li jkun issottometta rapport inizjali komprensiv lill-Kumitat m'ghandux bzonn, fir-rapport ta' wara, jirrepeti informazzjoni li jkun ipprovda qabel. Meta jkunu qed jippreparaw rapporti lill-Kumitat, l-Istati Msiehba huma mistiedna jikkunsidraw li jaghmlu dan b'process miftuh u trasparenti u li jaghtu konsiderazzjoni xierqa lill-provediment li hemm f'artiklu 4.3 ta' din il-Konvenzjoni.

5. Ir-Rapporti jistghu jindikaw fatturi u diffikultajiet li jaffettwaw il-grad tal-qadi ta' l-obbligazzjonijiet skond din il-Konvenzjoni.

Artiklu 36
Il-konsiderazzjoni tar-rapporti

1. Kull rapport ghandu jkun ikkunsidrat mill-Kumitat, li ghandu jaghmel dawk is-suggerimenti u rakkomandazzjonijiet generali fuq ir-rapport kif ihoss xieraq u ghandu jibghathom lill-Istat Imsieheb ikkoncernat. L-Istat Imsieheb jista' jirrispondi b'kull informazzjoni li jaghzel, lill-Kumitat. Il-Kumitat jista' jitlob ghal aktar informazzjoni mill-Istat Imsieheb relevanti ghall-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni.

2. Jekk Stat Imsieheb jittardja sew biex jissottometti rapport, il-Kumitat jista' jinnotifika lill-Istat Imsieheb koncernat dwar il-bzonn li jezamina l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni f'dak l-Istat Imsieheb, fuq il-bazi ta' l-informazzjoni li l-Kumitat ikollu, jekk ir-rapport relevanti ma jkunx sottomess fi zmien tliet xhur wara n-notifika. Il-Kumitat ghandu jistieden l-Istat Imsieheb

koncernat biex jippartecipa f'dan l-ezami. Jekk l-Istat Imsieheb iwiegeb billi jissottometti r-rapport relevanti, il-provedimenti ta' paragrafu 1 ta' dan l-artiklu ghandhom japplikaw.

3. Ir-rapporti kollha ta' l-Istati Msiehba ghandhom ikunu disponibbli minghand is-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda.

4. L-Istati Msiehba ghandhom jaghmlu r-rapport taghhom disponibbli b'mod wiesa' lill-pubbliku fil-pajjizi taghhom stess u jiffacilitaw l-access ghas-suggerimenti u r-rakkomandazzjonijiet generali relatati ma' dawn ir-rapporti.

5. Il-Kumitat ghandu jghaddi, kif jidhirlu xieraq, lill-agenziji specjalizzati, fondi u programmi tal-Gnus Maghquda, u entitajiet ohra kompetenti, rapporti minn Stati Msiehba biex jigu indirizzati talbiet jew indikazzjoniet ghal bzonn ta' assistenza jew parir tekniku li jkun hemm fihom, flimkien ma' l-osservazzjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Kumitat, jekk ikun hemm, dwar dawn it-talbiet jew indikazzjonijiet.

Artiklu 37
Il-koperazzjoni bejn l-Istati Msiehba u l-Kumitat

1. Kull Stat Imsieheb ghandu jikkopera mal-Kumitat u jassisti l-membri tieghu biex iwettqu l-mandat taghhom.

2. Fir-relazzjoni ma' l-Istati Msiehba, il-Kumitat ghandu jaghti konsiderazzjoni xierqa lill-modi u l-mezzi biex isseddaq il-kapacitajiet nazzjonali ghall-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni, inkluz permezz ta' koperazzjoni internazzjonali.

Artiklu 38

Ir-relazzjoni tal-Kumitat ma' entitajiet ohra

Biex isseddaq l-implimentazzjoni effettiva ta' din il-Konvenzjoni u tinkoraggixxi l-koperazzjoni internazzjoni fil-qasam kopert minn din il-Konvenzjoni:

a) L-agenziji specjalizzati u organi ohra tal-Gnus Maghquda ghandu jkollhom id-dritt li jkunu rapprezentati fil-kunsiderazzjoni ta' l-implimentazzjoni ta' dawk il-provedimenti ta' din il-Konvenzjoni li jaqghu fi hdan il-mandat taghhom. Il-Kumitat jista' jistieden l-agenziji specjalizzati u entitajiet ohra kompetenti kif jidhirlu xieraq biex jipprovdu parir espert fl-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni fl-oqsma li jaqghu fi hdan il-mandati rispettivi taghhom. Il-Kumitat jista' jistieden l-agenziji specjalizzati u organi ohra tal-Gnus Maghquda biex jissottomettu rapporti fuq l-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni f'oqsma li jaqghu fi hdan l-attivitajiet taghhom;
b) Il-Kumitat, meta jkun qed ihaddem il-mandat tieghu, ghandu jikkonsulta, kif inhu xieraq, ma' entitajiet ohra relevanti mwaqqfa minn trattati internazzjonali dwar id-drittijiet umani, bil-ghan li jassigura l-konsistenza tal-linji gwida ta' rappurtagg, suggerimenti u rakkomandazzjonijiet generali taghhom u biex ma jkunx hemm dupplikazzjoni u xoghol zejjed fit-twettieq tal-hidma taghhom.

Artiklu 39
Ir-rapport tal-Kumitat

Il-Kumitat għandu jirrapporta kull sentenjn lill-Assemblea Generali u lill-Kunsill Ekonomiku u Soċjali bl-attivitajiet tiegħu, u jista' jagħmel suġġerimenti u rakkomandazzjonijiet ġenerali bbażati fuq l-eżaminazzjoni tar-rapporti u informazzjoni li jkun irċieva mill-Istati Msieħba. Dawn is-suġġerimenti u r-rakkomandazzjonijiet ġenerali għandhom ikunu inklużi fir-rapport tal-Kumitat flimkien ma' kummenti, jekk ikun hemm, mill-Istati Msieħba.

Artiklu 40
Il-konferenza ta' l-Istati Msieħba

1. L-Istati Msieħba għandhom jiltaqgħu regolarment f'Konferenza ta' l-Istati Msieħba biex jikkunsidraw kull ħaġa li tirrigwarda l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni.

2. Mhux aktar tard minn sitt xhur mid-dħul fis-seħħ ta' din il-Konvenzjoni, il-Konferenza ta' l-Istati Msieħba għandha titlaqqa' mis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Il-laqgħat ta' wara għandhom jitlaqqgħu mis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda ta' kull sentejn jew fuq deċiżjoni tal-Konferenza ta' l-Istati Msieħba.

Artiklu 41
Id-depożitarju

Is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda għandu jkun id-depożitarju ta' din il-Konvenzjoni.

Artiklu 42
Il-firma

Din il-Konvenzjoni tkun miftuħa għall-firma mill-Istati kollha u mill-organizzazzjonijiet reġjonali integrati fil-kwartieri tal-Ġnus Magħquda mit-30 ta' Marzu 2007.

Artiklu 43
Il-kunsens biex tkun marbut

Din il-Konvenzjoni għandha tkun suġġetta għar-ratifikazzjoni minn Stati firmatarji u għal konfermazzjoni formali minn organizzazzjoni reġjonali integrati firmatarji. Għandha tkun miftuħa għad-dħul minn kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali integrat li ma jkunx iffirma l-Konvenzjoni.

Artiklu 44
L-Organizzazzjonijiet Reġjonali Integrati

"Organizzazzjoni reġjonali integrata" għandha tfisser organizzazzjoni kostitwita minn Stati sovrani għal reġjun partikulari, li għalih l-istati membri tiegħu ttrasferew il-kompetenza relatata m'oqsma ggvernati minn din il-Konvenzjoni. Dawn l-

organizzazzjonijiet ghandhom jiddikjaraw, fl-isturmenti ta' konfermazzjoni jew dhul formali, il-grad tal-kompetenza taghhom fl-oqsma ggvernati minn din il-Konvenzjoni. Aktar tard, huma jridu jinfurmaw lid-depozitarju b'kull modifika sinifikanti ghal grad tal-kompetenza taghhom.

2. Referenzi ghal "Stati Msiehba" f'din il-Konvenzjoni ghandhom japplikaw lil dawn l-organizzazzjonijiet fil-limiti tal-komptenza taghhom.

3. Ghall-ghanijiet ta' artiklu 45, paragrafu 1 u artiklu 47, paragrafi 2 u 3, kull strument iddepozitat minn organizzazzjoni regjonali integrata m'ghandux jinghadd.

4. Organizzazzjonijiet regjonali integrati, f'affarijiet li huma fi hdan il-kompetenzi taghhom, jistghu jezercitaw id-dritt taghhom li jivvutaw fil-Konferenza ta' l-Istati Msiehba, b'numru ta' voti ugwali ghan-numru ta' l-Istati membri taghhom li huma Msiehba ghal din il-Konvenzjoni. Organizzazzjoni bhal din ma ghandhiex tezercita d-dritt li tivvota jekk xi membru Stat minn taghha jezercita d-dritt tieghu u vici versa.

Artiklu 45
Id-dhul fis-sehh

1. Din il-Konvenzjoni ghandha tidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara d-depozitu ta' l-ghoxrin strument ta' ratifika jew dhul.

2. Ghal kull Stat jew organizzazzjoni regjonali integrata li jirrattifkaw, jikkonfermaw formalment jew jidhlu fil-Konvenzjoni wara d-depozitu ta' ghoxrin strument bhal dan, il-Konvenzjoni ghandha tidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara d-depozitu ta' l-isturmenti tieghu stess.

Artiklu 46
Ir-riservi

1. Riservi inkompattibbli ma' l-objjettiv u l-ghanijiet ta' din il-Konvenzjoni m'ghandhomx jigu permessi.

2. Ir-riservi jistghu jigu rtirati kull hin.

Artiklu 47
L-emendi

1. L-Istati Msiehba jistghu jipproponu emenda ghal din il-Konvenzjoni u jissottomettuha lis-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda. Is-Segretarju Generali ghandu jikkomunika xi emendi proposti lill-Istati Msiehba, b'talba biex ikun notifikat jekk huma jaqblux li tissejjah konferenza ta' l-Istati Msiehba bil-ghan li tikkunsidra u tiddeciedi dwar il-proposti. F'kaz li, fi zmien erba' xhur mid-data ta' komunikazzjoni bhal din, ta' l-anqas terz ta' l-Istati Msiehba jkunu favur

konferenza bhal din, is-Segretarju Generali ghandu jlaqqa' l-konferenza taht l-awspici tal-Gnus Maghquda. L-emendi li jkunu adottati b'maggoranza ta' zewg terzi ta' l-Istati Msiehba prezenti u li vvutaw ghandhom jigu sottomessi mis-Segretarju Generali lill-Assemblea Generali ghall-approvazzjoni u wara dan lill-Istati Imsiehba kollha ghall-accettazzjoni.

2. Emenda adottata u approvata skond pragrafu 1 ta' dan l-artiklu ghandha tidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara li n-numru ta' strumenti t'accettazzjoni ddepozitati jilhaq zewg terzi tan-numru ta' l-Istati Msiehba fid-data ta' l-addotazzjoni ta' l-emenda. Wara dan, l-emenda ghandha tidhol fis-sehh ghal kull Stat Imsieheb fit-tlettax-il gurnata wara d-depozitu ta' l-istrument ta' adottazzjoni taghha stess. L-emenda ghandha torbot biss lil dawk l-Istati Msiehba li jkunu accettawha.

3. Jekk il-Konferenza ta' l-Istati Msiehba tiddeciedi hekk b'konsensus,, l-emendi adottati u approvati skond paragrafu 1 ta' dan l-artiklu li jittratta eskluzivament artikli 34,38, 39 u 40 ghandhom jidhlu fis-sehh ghall-Istati Msiehba kollha fit-tlettax-il gurnata wara li n-numru ta' strumenti ta' accettazzjoni ddepozitati jilhaq iz-zewg terzi tan-numru ta' l-Istati Msiehba fid-data ta' l-adottazzjoni ta' l-emenda.

Artiklu 48

Id-denunzja

L-Istati Msiehba jistghu jiddenunzjaw din il-Konvenzjoni permezz ta' notifika bil-miktub lis-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda. Id-denunzja ghandha ssir effettiva sena wara d-data minn meta s-Segretarju Generali jkun ircieva n-notifika.

Artiklu 49

Il-formati accessibbli

It-test ta' din il-Konvenzjoni ikun jista' jinkiseb f'formati accessibbli.

Artiklu 50
It-testi awtentici

It-testi ta' din il-Konvenzjoni bl-Gharbi, bic-~iniz, bl-Ingliz, bil-Franciz, bir-Russu u bl-Ispanjol ghandhom jitqiesu bhala awtentici indaqs.

Protokol Mhux Obbligatorju ghall-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilita'

L-Istati Msiehba ghal dan il-Protokol jaqblu fuq dan li gej:

Artiklu 1

1. Stat Imsieheb ghal dan il-Protokol (Stat Imsieheb) jaghraf il-kompetenza tal-Kumitat dwar it-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilita' (il-Kumitat) li jircievi u jikkunsidra komunikazzjonijiet minn u ghan-nom ta' individwi jew gruppi ta' individwi skond il-gurizdizzjoni tieghu, li jsostnu li huma vittmi ta' vjolazzjoni minn Stat Imsieheb tal-providementi ta' din il-Konvenzjoni.

2. Il-Kumitat ma jista' jircievi l-ebda komunikazzjoni jekk din tkun tikkoncerna Stat Imsieheb tal-Konvenzjoni li ma jkunx imsieheb f'dan il-protokol.

Artiklu 2

Il-Kumitat ghandu jikkunsidra komunikazzjoni li ma tkunx ammissibbli meta:

(a) Il-komunikazzjoni tkun anonima;

(b) Il-komunikazzjoni tikkostitwixxi abbuz tad-dritt ghas-sottomissjoni ta' dawn il-komunikazzjonijiet jew hi inkompatibbli mal-provedimenti tal-Konvenzjoni;

(c) L-istess tema tkun diga' giet ezaminata mill-Kumitat jew tkun qed tigi ezaminata taht xi procedura ohra ta' investigazzjoni jew ftehim internazzjonali;

(d) Kull rimedju disponibbli lokalment ikun gie ezawrit.. Din m'ghandhiex tkun ir-regola meta l-applikazzjoni ghar-rimedji tkun imtawla b'mod mhux ragonevoli jew mhux probabbli li twassal ghal konkluzjoni effettiva;

(e) Tkun mhux fondata b'mod car jew mhux sostanzjata b'mod sufficjenti; jew meta

(f) Il-fatti li jkunu s-suggett tal-komunikazzjoni ikunu graw qabel ikun dahal fis-sehh dan il-Protokol ghall-Istat Imsieheb koncernat sakemm dawn il-fatti ma jkunux komplew wara dik id-data.

Artiklu 3

Suggett ghall-provedimenti ta' artiklu 2 ta' dan il-protokol, il-Kumitat ghandu b'mod kunfidenzjali jgib ghall-attenzjoni ta' l-Istat Imsieheb kull komunikazzjoni sottomessa lilu. Fi zmien sitt xhur, l-Istat li jkun ircieva xi komunikazzjoni ghandu jissottometti lill-Kumitat spjegazzjonijiet jew stqarrijiet bil-miktub biex jiccara dik it-tema u r-rimedji, jekk ikun il-kaz, li jistghu jkunu ttiehdu minn dak l-Istat.

Artiklu 4

1. Kull hin wara li jkun ircieva xi komunikazzjoni u qabel ma jkun iddetermina fuq il-merti, il-Kumitat jista' jittrazmetti ghal konsiderazzjoni urgenti lill-Istat Imsieheb koncernat talba biex l-Istat Imsieheb jiehu mizuri temporanji li jistghu jkunu mehtiega biex jigu evitati danni irreparabbli lill-vittma jew vittimi ta' l-allegata vjolazzjoni.

2. Meta l-Kumitat jezercita d-diskrezzjoni tieghu skond paragrafu 1 ta' dan l-artiklu, dan ma jimplikax id-determinazzjoni dwar l-ammissibilita' jew fuq il-merti tal-komunikazzjoni.

Artiklu 5

Il-Kumitat ghandu jzomm laqghat fil-maghluq meta jezamina komunikazzjonijiet skond dan il-Protokol. Wara li jkun ezamina komunikazzjoni, il-Kumitat ghandu jaghmel suggerimenti u rakkomandazzjonijiet, jekk ikun il-kaz, lill-Istat Imsieheb koncernat u lil min ikun ghamel il-petizzjoni.

Artiklu 6

1. Jekk il-Kumitat jircievi informazzjoni ta' min jorbot fuqha li tindika vjolazzjonijiet gravi jew sistematici minn Stat Imsieheb dwar id-drittijiet misjuba fil-Konvenzjoni, il-Kumitat ghandu jistieden lil dak l-Istat biex jikkopera fl-ezaminazzjoni ta' l-informazzjoni u ghal dan il-ghan jissottometti osservazzjonijiet dwar l-informazzjoni koncernata.

2. Waqt li tiehu konsiderazzjoni ta' kull osservazzjoni li tista' tigi sottomessa lill-Istat Imsieheb koncernat kif ukoll kull informazzjoni ohra ta' min jorbot fuqha dwarha, il-Kumitat jista' jinkariga membru jew aktar biex jaghmel inkjesta u jirrapporta b'mod urgenti lill-Kumitat. Meta mehtieg u bil-kunsens ta' l-Istat Imsieheb, l-inkjesta tista' tinkludi zjara fit-territorrju tieghu.

3. Wara li jezamina r-rizultati ta' inkjesta bhal din, il-Kumitat ghandu jittrazmetti dak li jkun sab lill-Istat Imsieheb ikkoncernat flimkien ma' kummenti jew rakkomandazzjonijiet.

4. L-Istat Imsieheb koncernat ghandu, fi zmien sitt xhur minn meta jircievi r-rizultati, il-kummenti u r-rakkomandazzjonijiet trazmessi mill-Kumitat, jissottometti l-osservazzjonijiet tieghu lill-Kumitat.

5. Dawn l-inkjesti ghandhom isiru b'mod kunfidenzjali u ghandha tintalab il-koperazzjoni ta' l-Istat Imsieheb f'kull stadju tal-proceduri.

Artiklu 7

1. Il-Kumitat jista' jistieden l-Istat Imsieheb koncernat biex jinkludi fir-rapport tieghu, skond artiklu 35 tal-Konvenzjoni, dettalji ta' xi mizuri li jkunu ttiehdu bi twegiba ghall-inkjesta li tkun saret skond artiklu 6 ta' dan il-protokol.

2. Il-Kumitat, jekk mehtieg, wara li jkun intemm il-perjodu ta' sitt xhur li hemm imsemmi f'artiklu 6.4, jistieden l-Istat Imsieheb koncernat biex jinfurmah bil-mizuri li jkunu ttiehdu bi twegiba ghal din l-inkjesta.

Artiklu 8

Kull Stat Imsieheb jista', meta jkun se jigi ffirmat jew ratifikat dan il-Protokol jew id-dhul ghalih, jiddikjara li ma jaghrafx il-kompetenza tal-Kumitat kif provdut f'artikli 6 u 7.

Artiklu 9

Is-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda ghandu jkun id-depozitarju ta' dan il-Protokol.

Artiklu 10

Dan il-Protokol ghandu jinfetah ghall-firma minn Stati firmatarji u organizzazzjonijiet regjonali integrati tal-Konvenzjoni fil-kwartieri tal-Gnus Maghquda fi New York, mit-30 ta' Marzu, 2007.

Artiklu 11

Dan il-Protokol ghandu jkun suggett ghar-ratifika minn Stati firmatarji ta' dan il-Protokol li jkunu rratifikaw jew dahlu fil-Konvenzjoni. Dan ghandu jkun suggett ghal konferma formali minn organizzazzjonijiet regjonali firmatarji ghal dan il-Protokol li jkunu formalmet ikkonfermaw jew dahlu f'din il-Konvenzjoni. Dan ghandu jkun miftuh ghad-dhul minn kull Stat jew organizzazzjoni regjonali integrata li jkunu rratifikaw, ikkonfermaw formalment jew dahlu f'din il-Konvenzjoni u ma jkunux iffirmaw il-Protokol.

Artiklu 12

1. "Organizzazzjoni Regjonali Integrata" ghandha tfisser xi organizzazzjoni mwaqqfa minn Stati sovrani ta' xi regjun, li lilha l-Istati membri jkunu trasferew il-kompetenza dwar affarijiet iggvernati mill-Konvenzjoni u minn dan il-Protokol. Dawn l-organizzazzjonijiet ghandhom jiddikjaraw, fl-istrumenti tal-konferma formali jew dhul, il-grad tal-kompetenza taghhom f'affarijiet iggvernati mill-Konvenzjoni u minn dan il-Protokol. Imbaghad, huma ghandhom jinfurmaw lid-depozitarju b'kull modifika sostanzjali skond il-kompetenza taghhom.

2. Referenzi ghal "Stati Msiehba" f'dan il-Protokol ghandhom japplikaw ghal dawn l-organizzazzjonijiet fil-limiti tal-kompetenzi taghhom.

3. Ghall-ghanijiet ta' artiklu 13, paragrafu 1 u artiklu 15 paragrafu 2, kull strument iddepozitat minn organizzazzjoni regjonali integrata m'ghandux jinghadd.

4. Organizzazzjoniet Integrati, f'affarijiet li huma fil-kompetenzi taghhom, jistghu jezercitaw id-dritt taghhom li jivvutaw fil-laqghat li l-Istati membri ta' l-Istati Msiehba, b'numru ta' voti ugwali ghan-numru ta' l-Istati membri taghhom li huma

Stati Msiehba f'dan il-Protokol. Organizzazzjonijiet bhal dawn m'ghandhomx jezercitaw id-dritt taghhom li jivvutaw jekk xi Stat Imsieheb jezercita dak id-dritt jew vici versa.

Artiklu 13

1.Suggett ghall-fatt li din il-Konvenzjoni se tidhol fis-sehh, dan il-Protokol ghandu jidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara li jkunu gie ddepozitati l-ghaxar strument ta' ratifika jew dhul.

2. Ghal kull Stat jew organizzazzjoni regjonali integrata li jirratifika, jikkonferma formalment jew jidhol f'dan il-Protokol wara li jkun gie depozitat l-ghaxar strument bhal dan, il-Protokol ghandu jidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara li jkun gie ddepozitat l-istrument tieghu stess.

Artiklu 14

1. Riservi inkompatibbli mar-raguni u l-ghanijiet ta' dan il-Protokol ma jistghux jigu permessi.

2. Ir-riservi jistghu jigu rtirati kull hin.

Artiklu 15

1. Kull Stat Imsieheb jista' jipproponi xi emenda ghal dan il-Protokol u jissottomettiha lis-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda. Is-Segretarju Generali ghandu jikkomunika kull emenda proposta lill-Istati Msiehba b'talba biex ikun notifikat jekk huma jaqblux li ssir laqgha ta' l-Istati Msiehba bil-ghan li jikkunsidraw u jiddeciedu dwar dawn il-proposti. F'kaz li fi zmien erba' xhur mid-data ta' din il-komunikazzjoni ta' l-anqas terz ta' l-Istati Msiehba jkunu favur din il-laqgha, is-Segretarju Generali ghandu jsejjah din il-laqgha taht l-awspici tal-Gnus Maghquda. Kull emenda approvata minn maggoranza ta' zewg terzi prezenti li jkunu vvutaw tigi sottomessa mis-Segretarju Generali ghall-approvazzjoni u minn hemm 'il quddiem lill-Istati Msiehba biex tigi accettata.

2. Emenda adottata u approvata skond paragrafu 1 ta' dan l-artiklu ghandha tidhol fis-sehh fit-tlettax-il gurnata wara li n-numru ta' strumenti ta' accettazzjoni depozitati jilhaq iz-zewg terzi tan-numru ta' Stati Msiehba fid-data meta l-emenda giet addotta. Minn hemm 'il quddiem, l-emenda ghandha tidhol fis-sehh ghal kull Stat Imsieheb fit-tlettax-il gurnata wara li jkun iddepozita l-istrument ta' accettazzjoni tieghu stess. Kull emenda ghandha torbot lil dawk l-Istati Msiehba li jaccettawha.

Artiklu 16

Stat Imsieheb jista' jiddenunzja dan il-Protokol billi jinnotifika bil-miktub lis-Segretarju Generali tal-Gnus Maghquda. Id-denunzja ghandha ssir effettiva sena wara d-data ta' accettazzjoni tan-notifika mis-Segretarju Generali.

Artiklu 17

It-test ta’ dan il-Protokol ghandu jsir f’formati accessibbli.

Artiklu 18

It-testi bl-Gharbi, bic-~iniz, bl-Ingliz, bil-Franciz, bir-Russu u bl-Ispanjol ta’ dan il-Protokol ghandhom ikunu awtenici bl-istess mod.

Skond ix-xiehda, il-plenipotenzjarji li l-firma taghhom tidher hawn taht, li ghandhom l-awtorizzazzjoni mehtiega mill-Gvernijiet rispettivi taghhom, iffirmaw dan il-Protokol.